

KEESHONDIN LUONNETAVOITE
- luonnetestin määritysten rodunomaiseen arviointiin.

Suomen Keeshond ry
Jalostustoimikunta
Vuosi 2010

Sisällysluettelo

KEESHONDIN LUONNETAVOITE	1
Johdanto	1
Keeshondin luonnetavoitteen perusteet	2
Luonnekuvan rakenne.....	2
Luonnekuvan tulkinta	3
Luonteenpiirteiden määritykset.....	3

Johdanto

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Koiran käyttäytyminen luonnetestitilanteessa voi siis poiketa huomattavastikin käytöksestä rauhallisessa ja tutussa ympäristössä. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulosta antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille

Osallistumisoikeus luonnetestiin on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhtasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään kahden ja enintään kuuden vuoden ikäisiä sekä Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotettuja ja tunnistusmerkittyjä. Kivesvikainen uros saa osallistua testiin.

Luonnetestin säännöissä sanotaan:

”Luonnetestin arvioi aina kaksi tuomari yhdessä. Testitulosta muodostuu koiran saamista luonteenpiirteiden määrittämisestä, jotka kirjataan luonnetestipöytäkirjaan. Testin loppupistemäärä on välillä –300 ja +300. Testin loppupistemäärä on merkitsevä vain, jos se on vähemmän kuin +75 pistettä, jolloin testin saa uusia, tai jos testi on rodun valionarvon tms. edellytys.”

Keeshondilla luonnetesti on täysin vapaaehtoinen, eikä luonnetestitulosta vaadita esimerkiksi muotovalion arvon saavuttamiseksi.

Luonnetesti koostuu yhdeksästä erilliskokeesta:

1. Luoksepäästävyys
2. Taisteluhalu
3. Toimintakyky uhan alla
4. Puolustushalu
5. Kovuus

6. Temperamentti
7. Toimintakyky ilman uhkaa
8. Terävyys
9. Laukauspelottomuus

Luonnetesti katsotaan suoritetuksi, kun kaikki erilliskokeet on suoritettu. Näiden erilliskokeiden seuraamisen avulla luonnetesti tuomarit antavat koiralle numeerisen (miinus kolmesta plus kolmeen, laukauspelottomuus välillä +++ ja --) arvostelun ja sanallisen kuvauksen yhdeksästä luonteenpiirteestä:

- I Toimintakyky
- II Terävyys
- III Puolustushalu
- IV Taisteluhalu
- V Hermorakenne
- VI Temperamentti
- VII Kovuus
- VIII Luoksepäästävyys
- IX Laukauspelottomuus

Keeshondin luonnetavoitteen perusteet

Keeshondin luonnetavoitteen ajatuksena on määritellä raja-arvot keeshondille sopiville luonteenpiirteiden määrittämiselle. Luonnetavoitteesta toivotaan olevan apua rotumme jalostuksessa toteutettaessa jalostuksen tavoiteohjelmamme ajatusta koiriemme toisesta tärkeimmästä jalostustavoitteesta, hyvästä luonteesta. Mahdollisimman konkreettisesti määritelty ”hyvän luonteen” tavoite, joka mitattavissa edes jollakin tavalla rodulle sopivalla ”hyvän luonteen” mittauksella, auttaa etenemään jalostuksessa suunnitelmallisesti ja tosiasioihin pohjautuen.

Keeshondin alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut toimia ilmoittavana vahtina –koiran on ollut tarkoitus kiinnittää isäntäväkensä huomio saapuviin vieraisiin, mutta ei itsenäisesti puolustaa aluettaan. Nykyään valtaosa keeshondeista viettää aikaansa seurakoirana sekä harrastuskaverina monissa koiraurheilun lajeissa toimittaen samalla ilmoittavan vahdin virkaa arkielämässään. Keeshondin rotumääritelmässä koiriemme luonnetta kuvaillaan näin:

”Saksanpystykorva on aina valpas, eloisa ja poikkeuksellisen uskollinen omistajalleen. Se on hyvin oppivainen ja helppo kouluttaa. Epäluuloisuus vieraita kohtaan ja puuttuva metsästysvietti tekevät siitä ihanteellisen kodin ja pihan vartijan. Se ei ole arka eikä aggressiivinen. Säänkestävyys, sinnikkyys ja pitkäikäisyys ovat sen erinomaisia ominaisuuksia.”

Aivan suoria tulkintaohjeita rotumääritelmämme ei anna luonnetestin luonteenpiirteiden arviointiin. Hieman soveltaen toivotunlaisen temperamentin voisi rotumääritelmän perusteella arvioida olevan varsin vilkas – eloisuus voitaneen tulkita osaltaan myös vilkkaudeksi. Toimiakseen ilmoittavana vahtina, koiralta myös vaadittaneen vilkkaaseen temperamenttiin kuuluvaa tarkkaavaisuutta ja huomiokyvyn nopeutta. Keeshondin kuulunee olla luoksepäästävä ja avoin, koska aggressiivisuus ei rotumääritelmän mukaan ole sallittua. Rotumääritelmässä mainittu epäluuloisuus vieraita kohtaan antaa kessulle luvan olla hieman pidättyväinen luoksepäästävyuden arvioinnissa. Oppivaisuus ja helppo koulutettavuus vaativat vähintään kohtuullista toimintakykyä sekä korkeintaan kohtuullisen kovaa luonnetta.

Jalostuksen tavoiteohjelmamme toteaa valtaosan koirista vastaavan luonteeltaan kohtuudella rotumääritelmää. Tosin varsin nopeasti myönnetään myös se valitettava tosiseikka, että luonteista tiedetään tutkitusti kovin niukasti. Vähäisenkin tiedon perusteella keeshondit ovat kuitenkin osoittautuneet poikkeuksetta luoksepäästäviksi. Kuulumiset kentältä ja kessujen omistajilta antavat hieman aiheetta epäillä, että kovin vilkas luonne, etenkin yhdistettynä pehmeyteen tai tuntuvaan terävyyteen, saattaa aiheuttaa ongelmia koiran ja omistajansa elämässä.

Luonnetavoitteen rakenne

Luonnetavoitteessa luonnetestin kaikkien luonteenpiirteiden määrittysten pisteet ja sanalliset kuvaukset on jaettu kolmeen eri luokkaan: Toivottavat, hyväksyttävät ja ei-toivotut.

Luonnetavoitteen tulkinta

Luonnetestin tulosta tulkittaessa on koiran saamaa arviota katsottava ennen kaikkea kokonaisuutena ja erilaisten luonteenpiirteiden määritysten yhdistelmänä. Kuitenkaan kokonaisuuden katsomisessa ei pidä oikaista ja ohittaa luonteenpiirteiden arviointeja siirtymällä katsomaan vain koiran saamaa kokonaispistemäärää. Luonnetesti on alun perin kehitetty ensisijaisesti palveluskoirien luonteen arviointiin ja vaikka luonnetesti arvioikin koiraa yksilönä eikä tietyn rodun edustajana, näkyy palveluskoiramainen painotus nimenomaan yhteispistemäärän laskutavassa. Seura- ja harrastuskoirana toimivalla keeshondilla yhteispistemäärän voinee sivuuttaa varsin vähällä huomiolla ja keskittyä koiran yksittäisten luonteenpiirteiden saamiin arvioihin ja näiden yhdistelmiin. Esimerkiksi, vaikka erittäin vilkas luonne on keeshondillekin korkeintaan hyväksyttävä luonteenpiirre, voi koira kokonaisuutena olla varsin hyväluonteinen, jos se on kovuudeltaan kohtuullisen kova ja hermorakenteeltaan tasapainoinen. Toisaalta, jos vilkas luonne, joka sinänsä on aivan rotumääritelmän mukainen, voi olla ongelmallinen, jos koira on hyvin pehmeä tai hermorakenteessa on puutteita.

Ihannetilanteessa hyväluonteisella keeshondilla kaikkien luonteenpiirteiden määritysten oletetaan asettuvan toivottavien luonteenpiirteiden joukkoon. Hyväluonteisella, mutta luonteensa puolesta hieman huomautettavaa omaavalla keeshondilla voi yksi tai kaksi luonteenpiirteiden määritystä asettua toivottavien luonteenpiirteiden ulkopuolelle hyväksyttävien luokkaan. Luonteensa puolesta toivomisen varaa jättävällä keeshondilla yksi tai useampi erilliskokeen luonteenpiirre on määritelty ei-toivotuksi.

Koiran luonteen mahdolliset puutteet toivotaan otettavan vahvasti huomioon koiran parituskumppania valittaessa. Oman jalostuskoiran ja sen suvun luonteen hyvät ja huonot puolet ovat ensiarvoisen tärkeää tietoa kasvattajalle. Tiedossa olevien ominaisuuksien valossa parituskumppanin ja sen suvun luonteesiin osataan kiinnittää riittävä ja oikeanlaista huomiota. Luonteen jalostuksessa tärkeää on siis ensin luotettavan tiedon hankinta ja tämän jälkeen tiedon asianmukainen huomioon ottaminen jalostusvalintoja tehtäessä.

Luonteenpiirteiden määritykset

I TOIMINTAKYKY

"Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. toisin sanoen, koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin." (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +1 kohtuullinen; +2 hyvä

Hyväksyttävät: -1 pieni; +3 suuri

Ei-toivottavat: -2 riittämätön; -3 toimintakyvytön

II TERÄVYYS

"Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste." (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +3 kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua; +1 pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua

Hyväksyttävät: +2 suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua

Ei-toivottavat: -1 pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin; -2 kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin; -3 suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin

III PUOLUSTUSHALU

"Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan." (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +1 pieni; +3 kohtuullinen, hillitty

Hyväksyttävät: +2 suuri, hillitty; -1 haluton

Ei-toivottavat: -2 erittäin suuri; -3 hillitsemätön

IV TAISTELUHALU

”Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi – leikiksi, jonka olennaisin osa on taistelu. Taisteluhalu on koiralle moottori, liikkeelle paneva voima.” (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +2 kohtuullinen; -1 pieni

Hyväksyttävät: +3 suuri; +1 erittäin suuri; -2 riittämätön

Ei-toivottavat: -3 haluton

V HERMORAKENNE

”Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita jännitystiloja ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä.” (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +2 tasapainoinen +3 tasapainoinen ja varma;

Hyväksyttävät: +1 hieman rauhaton

Ei-toivottavat: -1 vähän hermostunut; -2 hermostunut; -3 erittäin hermostunut

VI TEMPERAMENTTI

”Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista on vilkkaita. Vilkas koira on tarkkaavainen ja se vastaanottaa nopeasti uusia ympäristön ärsykeitä ja tottuu niihin ja niiden merkitykseen. Erittäin vilkkaat koirat vastaanottavat suuren määrän vaikutteita ympäristöstään, ja seurauksena on liian suuri hajaannus ja pitempi sopeutumis aika. Tämä on vielä korostuneempaa häiritsevän vilkkaissa koirissa, sillä ne ovat lähes kykenemättömiä keskittymään ja olemaan paikallaan. Näillä koirilla sopeutuminen vaikeutuu myös fyysisestä väsymyksestä, jonka ne aiheuttavat itselleen olemalla koko ajan liikkeellä.” (Luonnetestin arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +3 vilkas; +2 kohtuullisen vilkas

Hyväksyttävät: +1 erittäin vilkas

Ei-toivottavat: -1 häiritsevän vilkas; -2 välinpitämätön; -3 apaattinen

Kommentit:

VII KOVUUS

”Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia.” (Luonnetesti arvosteluohjeesta)

Toivottavat: +1 hieman pehmeä; +3 kohtuullisen kova

Hyväksyttävät: -2 pehmeä

Ei-toivottavat: -1 erittäin kova; -3 erittäin pehmeä; +2 kova

VIII LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

”Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma-aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa. Koira, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Hyväntahtoisuus riippuu paljon koiran terävyydestä. Terävän koiran tarkkaavaisuus pieniäkin uhkaärsykeitä kohtaan aiheuttaa sen, että se tekee virhearvioinnin helpommin kuin vähemmän terävät koirat. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä.” (Luonnetestin arvosteluohjeista)

Toivottavat: +3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin; +2a luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen

Ei-toivottavat: +1 mielistelevä; -1 selvästi pidättyväinen ; -2 hyökkäävä; -3 salakavala

IX LAUKAUSPELOTTOMUUS

Laukausvarmaksi nimitetään koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. Koirat, jotka ensimmäisen laukauksen jälkeen käyttäytyvät rauhattomasti, mutta jotka selviävät nopeasti levottomuudestaan ja joille toistetut laukaukset saavat aikaan yhä pienemmän reaktion, luokitellaan laukauskokemattomiksi, ei laukausaroksi. Koira, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esim. haukkumalla, hyökkäämällä kohti ampujan suuntaa tai on muuten kiihkeän innostunut ympäristön tapahtumista ja haukkuu, mutta joka ei osoita hermostuneisuutta, kutsutaan paukkuarthyiseksi. Laukausalttiiksi luokitellaan koira, joka reagoi selvästi, suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen rauhoittumatta tai hermostumatta enempää ja jonka sisäinen jännite ei nouse sellaiseen asteeseen, että selviä hermostuneisuuden oireita näkyisi. Laukausaroksi nimitetään koira, joka laukauksen jälkeen reagoi selvän hermostuneesti ja jolla on vaikeuksia mielentasapainonsa palauttamisessa ja joka ammunnan toistuesssa osoittaa yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta.

Toivottavat: +++ laukausvarma; ++ laukauskokematon

Hyväksyttävät: + paukkuarthyisiä

Ei-toivottavat: - laukausaltis; -- laukausarka

Lähteet ja lisätietoa:

- Luonnetestin säännöt ja ohjeet sekä luonnetestipöytäkirja: Löytyvät Kennelliiton kotisivuilta (www.kennelliitto.fi): toiminta → kokeet → luonnetesti → luonnetestitiedotteet.
- Luonnetestikalenteri: <http://www.palveluskoiraliitto.fi/ltkalenteri.htm>